

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 19.2.2001 Tarihli, 2000/10348 Esas Numaralı, 2001/1415 Kararında;

Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası Bir Can ve Meblağ Sigortası Olması
Tamamının Ödenmesi Gereği

ÖZET : Otobüs zorunlu koltuk ferdi kaza sigortası tür itibariyle can sigortası türü olup, rizikonun gerçekleşmesi ile sigortalı ölmüş ise poliçede ölüm halinde ödenecek sigorta bedeli gösterilmiş olduğundan ve sigortanın bu bölümü bir meblağ sigortası niteliğinde olduğundan gerçek zarar hesaplamasına girilmeksizin bu miktarın aynen ödenmesi gerekmektedir.

Bu tip sigortalarda sigorta bedeli maktu olup, yargılama yapmayı gerektirmez. Alacağın likit bir alacak niteliğinde bulunması nedeniyle itirazın iptali davası olarak açıldığı takdirde talep halinde ve sair şartlar oluştuğunda davacılar yararına icra inkar tazminatına hükmedilmesi de mümkündür.

KARAR : Davacılar vekili, müvekkillerinin babası Oktay'ın davalı şirkete Ferdi Kaza Koltuk Sigortası ile sigortalı bulunan araçta yolcu iken meydana gelen trafik kazasında hayatını kaybettiğini, poliçe bedelinin tahsili amacıyla yapılan icra takibine itiraz edildiğini beyanla itirazın iptali ile, takibin devamına, %40 icra inkar tazminatının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, yasal belgelerin tamamlanmak suretiyle müvekkiline müracaat edilmesi gerektiğini, temerrütleri bulunmadığını, likit bir alacak olmadığından icra inkar tazminatına hükmedilemeyeceğini savunarak davanın reddini istemiştir.

Mahkemece; iddia, savunma ve dosyadaki belgelere göre; davacıların murisinin davalı şirket tarafından ferdi kaza koltuk sigortası düzenlenmiş araçta geçirdiği kaza neticesinde vefat ettiği, davacıların gerçek zararlarının poliçe teminatının üstünde olduğu, alacağın likit olmadığı, davalının kötü niyetli hareketinin de bulunmadığı gerekçesiyle itirazın iptali ile takibin 1.000.000.000 lira üzerinden devamına, inkar tazminatı isteminin reddine karar verilmiştir.

Kararı davacı vekili temyiz etmiştir.

Dava, Zorunlu koltuk ferdi kaza sigorta poliçesinden kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir. Otobüs zorunlu koltuk ferdi kaza sigortası tür itibariyle can sigortası türü olup, rizikonun gerçekleşmesi ile sigortalı ölmüş ise poliçede ölüm halinde ödenecek sigorta bedeli gösterilmiş olduğundan ve sigortanın bu bölümü bir meblağ sigortası niteliğinde olduğundan gerçek zarar hesaplamasına girilmeksizin bu miktarın aynen ödenmesi gerekmektedir.

Bu tip sigortalarda sigorta bedeli maktu olup, yargılama yapmayı gerektirmediğinden alacağın likit bir alacak niteliğinde bulunması nedeniyle itirazın iptali davası olarak açıldığı takdirde talep halinde ve sair şartlar oluştuğunda davacılar yararına icra inkar tazminatına hükmedilmesi de mümkündür.

Davalı sigorta şirketi vekili icra takibine yaptığı itirazında yasal evrakların tamamlanmadığını ileri sürmüştür. Otobüs Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası Genel Şartları 17. maddede hak sahiplerinin lüzumlu evrakları tevdi etmekle mükellef oldukları düzenlenmiştir.

O halde mahkemece davacıların icra takibinden önce bu madde çerçevesinde mükellefiyetlerini yerine getirip getirmedikleri ve dolayısıyla davalı sigorta şirketinin icra takibine itirazının bu yönden haklılığının bulunup bulunmadığının tespiti ile hasıl olacak

sonuca göre icra inkar tazminatı konusunda karar verilmesi gerekirken eksik incelemeye dayalı olarak icra inkar tazminatı isteminin reddi doğru görülmemiştir.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün **BOZULMASINA** 19.02.2001 tarihinde oybirliğiyle karar verildi

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 12.04.2011 Tarihli, 2010/4784 Esas Numaralı, 2011/4246 Kararında;

Zorunlu Koltuk Sigortası İl Sınırları İçinde Yapılan Yolcu Taşımaları

ÖZET : Dava, otobüs zorunlu koltuk ferdi kaza sigorta sözleşmesinden kaynaklanan alacağın rücu tahsil istemine ilişkindir. Mahkemece, kazanın meydana geldiği güzergahın, kaza tarihinin ve aracın nitelikleri bildirilmek suretiyle Trabzon Valiliğinden anılan tarih itibariyle il sınırları içinde yapılan yolcu taşımalarında yetki belgesi verilip verilmediği, veriliyor ise yasal dayanağı ile uygulamanın ne olduğu sorularak oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeye dayalı yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış, kararın bu sebeple bozulması gerekmiştir.

KARAR : Davacı vekili, müvekkiline zorunlu koltuk ferdi kaza sigorta sözleşmesi ile sigortalı davalıya ait aracın, yolcu taşımacılığı yaptığı sırada meydana gelen kaza sebebiyle ölen kişinin hak sahiplerine sigorta teminatının ödendiğini, ancak davalıya ait aracın yolcu taşımacılığı için gerekli yetki belgesinin bulunmadığını, bu sebeple poliçe genel şartları gereğince ödenen tazminattan davalının sorumlu olduğunu ileri sürerek, 57.500 YTL'nin temerrüt faizi ile birlikte davalıdan tahsilini talep ve dava etmiştir.

Davalı vekili, kazanın meydana geldiği tarih itibariyle il sınırları içinde yapılan taşımalar için yetki belgesi alma zorunluluğunun bulunmadığını savunarak, davanın reddini istemiştir. Mahkemece, iddia, savunma, bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre, davalıya ait aracın yetki belgesi olmaksızın yolcu taşırken meydana gelen kaza sonucu ölenin hak sahiplerine davacı tarafından ödenen tazminattan davalının işleten olarak sorumlu olduğu gerekçesiyle, davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir.

1- Dava, otobüs zorunlu koltuk ferdi kaza sigorta sözleşmesinden kaynaklanan alacağın rücu tahsil istemine ilişkindir.

Somut olayda, davacı tarafından, davalı belediyeye ait otobüsün 30.12.2006 tarihinde Yeşilköy Beldesi'nden Beşikdüzü İlçesine gitmekte iken kazaya uğraması sonucu ölen kişinin yakınlarına zorunlu koltuk ferdi kaza sigorta sözleşmesine göre yapılan tazminat ödemesinin aracın yolcu taşıma yetki belgesinin bulunmadığı iddia edilerek Poliçe Genel Şartlarına göre sigortalıdan tahsil talep edilmiş, davalı tarafından ise kaza tarihi itibariyle yolcu taşıma yetki belgesi alınma zorunluluğunun bulunmadığı savunulmuştur.

Gerçekten de, Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Poliçesi Genel Şartlarının sigortalıya rücu hakkı başlıklı B.7.c maddesinde, taşımacının yetki belgesinde kayıtlı olmayan taşımlarla yapılan veya yetki belgesi olmadan yapılan taşımlar sonucu meydana gelen kaza sonucu ödenen tazminatın sigortalıdan rücu tahsil edileceği düzenlenmiş olup, uyuşmazlık, kaza tarihi itibariyle il sınırları içinde yapılan yolcu taşımacılığında yetki belgesi alınma zorunluluğu bulunup bulunmadığı noktasında toplanmaktadır.

Davaya konu taşımanın Trabzon İli Beşikdüzü İlçesi ile bu ilçeye bağlı 9 km mesafedeki Yeşilköy Beldesi arasında, dolayısı ile il sınırları içinde yapıldığı hususları çekişmesizdir. 25.2.2004 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nin 2/3. maddesinde "taşıma mesafesine bakılmaksızın il sınırları içinde yapılan yolcu taşımaları, 100 kilometreye kadar olan şehirlerarası yolcu taşımaları ile belediye sınırları ile mücavir alanı içindeki taşımaların bu yönetmelik kapsamı dışında olduğu, bunlar için Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik yürürlüğe konuluncaya kadar il sınırları içinde yapılan yolcu taşımaları ile 100 kilometreye kadar olan şehirlerarası yolcu taşımaları il ve ilçe trafik komisyonları ile işbirliği yapılmak suretiyle ilgili valiliklerce, belediye sınırları ile mücavir alanı içindeki şehiriçi taşımalar il ve ilçe trafik komisyonları ile işbirliği yapılmak suretiyle, ilgili belediyelerce bu yönetmeliğin taşımacılar için getirdiği sorumluluk ve yükümlülükler dikkate alınarak düzenleneceği belirtilmiştir.

Buna göre, taşımanın güzergahı ve kazanın meydana geldiği tarih itibariyle Ulaştırma Bakanlığı tarafından bu konuda henüz yönetmelik çıkarılmadığından davalının aracı hakkında yolcu taşıma konusunda yetki verilmesine ilişkin uygulama Trabzon Valiliği tarafından belirlenecektir. Anılan valilik tarafından hazırlanan Karayolu Yolcu Taşıma Yönergesi ise 10.11.2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yani, kazanın meydana geldiği 30.12.2006 tarih ve güzergah itibariyle davalının aracı için yetki belgesi hususunda Karayolu Taşıma Yönetmeliği hükümleri uygulanamayacağı gibi, Trabzon Valiliği tarafından Taşıma Yönergesi de kaza tarihi itibariyle henüz hazırlanmış ve yürürlüğe girmiş değildir.

Mahkemece, buna rağmen davalının yolcu taşıma yetki belgesinin bulunması gerektiği halde olmadığı kabul edilerek yazılı şekilde hüküm tesis edilmiş ise de, bu belgenin kimden ve hangi usule alınmış olması gerektiği açıklanmadan karar verilmiştir.

Oysa, mahkemece, kazanın meydana geldiği güzergahın, kaza tarihinin ve aracın nitelikleri bildirilmek suretiyle Trabzon Valiliğinden anılan tarih itibariyle il sınırları içinde yapılan yolcu taşımalarında yetki belgesi verilip verilmediği, veriliyor ise yasal dayanağı ile uygulamanın ne olduğu sorularak oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeye dayalı yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış, kararın bu sebeple bozulması gerekmiştir.

2- Bozma sebep ve şekline göre davalı vekilinin harç ve vekalet ücretine yönelik temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik gerek görülmemiştir.

SONUÇ : Yukarıda 1 numaralı bentte açıklanan sebeplerle davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulüyle kararın davalı yararına BOZULMASINA, 2 numaralı bentte açıklanan sebeplerle diğer temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik gerek olmadığına 12.4.2011 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 02.07.2012 Tarihli, 2010/8267 Esas Numaralı, 2012/11567 Kararında;

Zorunlu Koltuk Sigortası Maluliyet Oranı Üzerinden Ödeme Yapılması

ÖZET : Zorunlu koltuk sigortası meblağ sigortası olup, poliçede yazılı maluliyetin gerçekleşmesi halinde, bu maluliyetin poliçedeki karşılığı nispetinde ödeme yapılmasını gerektiren bir sigorta türüdür.

KARAR : Davacı vekili, müvekkilinin, davalılardan Ray Sigorta A.Ş'ne "Zorunlu Mali Mesuliyet, diğer davalı A... A.Ş'ne "Otobüs Zorunlu Koltuk Sigortası" ve "İhtiyari Mali Mesuliyet

Sigortası" poliçeleri ile sigortalı bulunan otobüste yolcu olarak bulunduğu esnada meydana gelen trafik kazası neticesinde ağır şekilde yaralandığını, davalı Ray Sigorta A.Ş tarafından sadece tedavi gideri olarak 1.010,56 TL kısmi ödeme yapıldığını, bakiye tedavi giderleri ile maluliyet ve işten kalma zararlarının ödenmediğini ileri sürerek, islahen (313.950.000) TL tedavi gideri ile (7.000.000.000) TL işgöremezlik zararı olmak üzere toplam (7.313.950.000) TL'nin davalı Ray Sigorta A.Ş'den, (10.300.000.000) TL'nin davalı A... A.Ş den 06.05.2000 tarihinden itibaren işleyecek reeskont faizi ile birlikte tahsilini talep ve dava etmiştir. Davalı A... vekili, Otobüs Zorunlu Koltuk Sigortasından ödeme yapılabilmesi için davacının maluliyetinin belirlenmesi gerektiğini, istenen miktarın zorunlu trafik sigortası hadleri içerisinde kaldığını savunarak, davanın reddine istemiştir.

Mahkemenin, davanın kabulü ile, (7.313,95) TL'nin davalı Ray Sigorta A.Ş'den, (10.300) TL'nin davalı A... A.Ş den tahsiline ilişkin kararı, davalı A... A.Ş'nin temyizi üzerine dairemizin 22.09.2008 tarihli ilamı ile davalı A... A.Ş yararına bozulmuş, mahkemece bozma ilamına uyulduktan sonra yeniden rapor alınmış, maluliyet yönünden benimsenen son bilirkişi raporu ve tüm dosya kapsamına göre, esasen davacıdaki vücut arızasının Otobüs Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigorta Poliçesi Genel Şartlarının 6/b maddesi eki cetvelin en alt satırında yer alan bölüme girdiği, bu halde davalının gerçekleşen zararın yalnızca %10'undan sorumlu olduğu, 12.06.2006 tarihli bilirkişi raporunda gerçek zararın 71.136, 33 TL olarak hesaplandığı, davalının bu miktarın %10'undan sorumlu olduğu gerekçesi ile, davanın kısmen kabulüne, 7.136,33 TL'nin faizi ile birlikte davalı A... A.Ş den tahsiline, fazlaya ilişkin istemin reddine karar verilmiştir.

Kararı, taraf vekilleri temyiz etmiştir.

Zorunlu koltuk sigortası meblağ sigortası olup, poliçede yazılı maluliyetin gerçekleşmesi halinde, bu maluliyetin poliçedeki karşılığı nispetinde ödeme yapılmasını gerektiren bir sigorta türüdür. Mahkemece alınan son bilirkişi raporunda davacıdaki arız "göğüs kafesinde devamlı şekil bozukluğu yapan kaburga kırıklığı" olarak kabul edildiğine göre, zorunlu koltuk sigorta poliçesi nedeniyle davacının isteyebileceği tutarın, poliçe limiti olan 10.000 TL'nin %10'u olduğu gözetilip bu poliçe nedeniyle 1.000 TL'ye hükmedilmesi, keza davacının davalıdan zorunlu koltuk sigortası dışında ihtiyari mali mesuliyet sigortası nedeniyle de 300 TL talep edebileceği gözetilerek karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde karar verilmesi doğru bulunmamış ve kararın davalı yararına bozulması gerekmiştir.

SONUÇ : Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin tüm, davalı Ak Sigorta A.Ş vekilinin sair temyiz itirazlarının reddine, (2) nolu bentte açıklanan nedenle davalı Ak Sigorta A.Ş vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile kararın davalı yararına BOZULMASINA 02.07.2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.